

Ministerstvo kultury České republiky

**Věc : Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice
na léta 2003 - 2008 (koncepce rozvoje muzejnictví)**

Předmluva

Usnesením vlády České republiky č. 87 ze dne 22. ledna 2003 vzala vláda na vědomí Koncepti účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2003 - 2008 (koncepte rozvoje muzejnictví) a uložila představitelům státní správy ve spolupráci se samosprávou tuto koncepci realizovat. V rámci připomínkového řízení, na kterém se vedle povinných připomínkových míst podílely i kraje a celá řada kulturních institucí a organizací byly všechny zásadní připomínky a většina doporučení do koncepce zapracovány.

Koncepce byla v souladu s usnesením vlády č. 10 ze dne 3. ledna 2001 k Metodice střednědobých koncepcí zpracována na šestileté období. Stanovuje základní úkoly státu, jejichž splnění vytvoří stabilní podmínky pro péči o movité kulturní dědictví v České republice v daném období. Navazuje na předchozí základní koncepční dokument Ministerstva kultury - Kulturní politiku v České republice.

Koncepce si dává za úkol řešení strategických cílů, kterými jsou účinnější preventivní ochrana muzejních sbírek zejména před následky mimořádných situací, posílení právní jistoty vlastníků sbírek, rozvoj akviziční činnosti, dořešení prostorových problémů muzeí, zapojení muzeí do vzdělávacích procesů a informačních sítí, propagace ČR prostřednictvím výstavních projektů v zahraničí a podpora prezentace novodobých dějin. Analyzuje rovněž stav movitého kulturního dědictví a muzejnictví s důrazem na vývoj po roce 1989.

Koncepce bude aktualizována každé dva roky, její závěrečné vyhodnocení bude provedeno ke dni 31.12.2008.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 22. ledna 2003 č. 87

o Konceptci účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2003 - 2008
(konceptce rozvoje muzejnictví)

V l á d a

I. b e r e n a v ě d o m í Konceptci účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2003 - 2008 (konceptce rozvoje muzejnictví) uvedenou v části III materiálu č. j. 20/03 (dále jen „Konceptce“);

II. u k l á d á

1. ministru kultury

a) seznámit s Konceptcí hejtmany, primátory statutárních měst, primátora hlavního města Prahy, Svaz měst a obcí a zástupce církví a náboženských společností,

b) realizovat Konceptci ve spolupráci s ostatními členy vlády, vedoucími ostatních ústředních orgánů státní správy, hejtmany, primátory statutárních měst a primátorem hlavního města Prahy,

2. členům vlády, vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy, ředitelům krajských úřadů a ředitelům Magistrátu hlavního města Prahy spolupracovat s ministrem kultury při realizaci Konceptce.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy,
ředitelé krajských úřadů,
ředitel Magistrátu hlavního města Prahy

Předseda vlády

PhDr. Vladimír Š p i d l a , v. r.

II. Předkládací zpráva

Movitě kulturní dědictví je významnou součástí materiálního i duchovního bohatství České republiky. Českou republiku – na rozdíl od mnoha jiných evropských zemí – nepostihly od konce třicetileté války žádné velké válečné události, jejichž důsledkem by byla rozsáhlá devastace movitého kulturního dědictví. K jeho významnějšímu ohrožení došlo až ve 20. století v průběhu 2. světové války, v poválečném období zejména v pohraničních oblastech a v období těsně po nástupu komunismu. Po roce 1990 se movité kulturní dědictví, a to zejména církevní, stalo předmětem rozsáhlé kriminální činnosti a nezákonného obchodu a vývozu.

Movitě kulturní dědictví je spolu s přírodním a krajinným rázem a nemovitým kulturním dědictvím hodnotou, která v mnohém příznivě ovlivňuje život společnosti. Jeho prostřednictvím se z generace na generaci přenášejí materiální i duchovní hodnoty, vytvořené za celou existenci lidstva, je zdrojem vzdělanosti a kultivovanosti občanů, napomáhá vytváření jejich sounáležitosti s obcemi, regiony i státem, spoluvytváří pozitivní obraz České republiky v zahraničí. Významně se podílí i na ekonomice České republiky, protože – spolu s přírodním a krajinným rázem – představuje základní podmínku prosperity tzv. turistického průmyslu. Tento význam je vyjádřen i v Listině základních práv a svobod. Již v preambuli Listina připomíná odpovědnost vůči budoucím generacím za osud veškerého života na Zemi. V čl. 17 pak zakládá právo občanů na informace, v čl. 25 práva národnostních a etnických menšin, v čl. 33 právo na vzdělání a v čl. 34 právo na přístup občanů ke kulturnímu bohatství. Muzea a galerie nepochybně a významně přispívají k naplňování všech těchto práv.

Nejrozsáhlejší veřejně přístupná část movitého kulturního dědictví je uložena v muzeích a galeriích. Obor muzejnictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku má již dvousetletou tradici. Muzea byla v historických českých zemích zakládána počínaje první čtvrtinou 19. století jako jedna z dobově podmíněných forem naplňování specifického poznávacího a hodnotícího vztahu člověka ke světu.

Muzea zakládaly především různé spolky, živnostenské komory, v menší míře obce. Už v první polovině 20. století tak vznikla v českých zemích poměrně hustá síť muzeí, převážně tzv. vlastivědného typu, která zůstala zachována i po úplném zestátnění po roce 1948, kdy většina muzeí byla řízena ministerstvy a národními výbory jako orgány státní správy.

Po přijetí zákona č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích došlo v 60. a 70. letech 20. století k dynamické profesionalizaci muzejnictví, muzea postupně získala právní subjektivitu a určité ekonomické jistoty, nově byla zakládána muzea výtvarného umění, tradičně nazývaná galerie.

S výjimkou 60. let se české muzejnictví v tomto období vyvíjelo v jisté izolaci od muzejnictví evropského, a samozřejmě ve službách dobových filozofických a politických názorů, určených totalitním režimem. Přesto, zejména pokud šlo o kvantitu i kvalitu sbírek, institucionální zabezpečení a kvalitu odborné a vědecké práce řady odborníků, si české muzejnictví udrželo vcelku dobrou úroveň, v mnohém srovnatelnou s řadou jiných evropských zemí. Zaostávalo však velmi citelně v oblasti prostorového, materiálního a technického zabezpečení muzeí, což se negativně projevilo na úrovni péče o sbírky a především na úrovni využívání sbírek a schopnosti muzeí komunikovat s veřejností.

Muzejnictví je oborem, který se podílí na shromažďování, uchovávání a ochraně značné části movitého kulturního dědictví v České republice "in fondo" a na vytváření obrazu přírody a dějin společnosti od počátku známé historie lidské civilizace ve středoevropském prostoru. Tento obraz je nezbytný i pro orientaci v současném světě. Muzea poskytují veřejné služby občanům, jimiž jsou zejména výstavy a programy čerpající z muzejních sbírek, určené pro návštěvníky muzeí. Prostřednictvím publikací, práce s veřejností, zpřístupňování sbírek badatelům a dalšími formami poskytování poznatků získaných studiem sbírek, které se pak stávají součástí učebnic, literatury, dokumentárních i hraných filmů, informací na elektronických médiích atp., přispívají nepřímo, ale velmi významně, ke zprostředkování obrazu přírody a dějin společnosti i pro nejširší veřejnost, včetně té její části, která muzea pravidelně nenavštěvuje.

Péče o movité kulturní dědictví zprostředkovaná muzejnictvím prošla od roku 1989 třináctiletým obdobím permanentních změn, které – alespoň v tom nejpodstatnějším – skončí až rokem 2003. Toto nesmírně náročné období vystřídá období neméně složité, kdy bude nezbytné

všechny přijaté změny a právní předpisy uvést do života – a skutečně tak dostát odpovědnosti za mimořádné kulturní bohatství, nejen vůči občanům České republiky, ale rovněž vůči Evropě a světu.

V této situaci Ministerstvo kultury pokládá za mimořádně důležité stanovit základní úkoly státu, jejichž splnění povede k naplnění oné odpovědnosti a vytvoří stabilní podmínky pro péči o movité kulturní dědictví v České republice uchovávané v muzeích a galeriích v letech 2003 – 2008. Proto a i v souladu s čl. 40 Kulturní politiky v České republice, předkládá Ministerstvo kultury k projednání vládě České republiky tuto "Koncepci účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2003 – 2008 (koncepti rozvoje muzejnictví)".

Materiál se předkládá v souladu s plánem nelegislativních úkolů vlády ČR na 2. pololetí 2002 dle usnesení vlády ČR ze dne 25.9.2002 č. 923.

Vyhodnocení připomínkového řízení je obsaženo v části IV.

III. Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2003 - 2008 (koncepce rozvoje muzejnictví)

I. Stručná analýza současného stavu péče o movité kulturní dědictví, uložené zejména v muzeích a galeriích v České republice

I.1 Stav českého muzejnictví v roce 1990, první změny v letech 1990-1991

- ◆ V roce 1990 existovalo v České republice více než 400 muzeí, galerií, jejich poboček a drobných památníků spravujících rozsáhlé sbírky, které byly – až na výjimky – ve vlastnictví státu. Naprostou většinu těchto muzeí, galerií a památníků (dále jen "muzeum") zřizovala ministerstva (ústřední muzea), krajské národní výbory (krajská muzea), okresní národní výbory (okresní muzea) a místní národní výbory (místní muzea a památníky). Muzea spravovala desítky milionů sbírkových předmětů.
- ◆ Příznačná byla zanedbanost mnoha objektů, v nichž muzea sídlila, zejména depozitářů. Odborná správa a využívání sbírek v řadě muzeí, zvláště těch největších, byla prakticky ochromena, protože většina objektů a prostorů, v nichž byly sbírky uchovávány, byla sbírkovými předměty přeplněna. Navíc šlo v mnoha případech o objekty a prostory pro uchovávání sbírek zcela nevhodné. Nejhorší situace byla v Národním muzeu. Moderní depozitáře v rekonstruovaných nebo alespoň opravených budovách byly jen v několika málo muzeích.
- ◆ Expozice většiny muzeí byly poplatné době svého vzniku. Vizuálně si expozice byly velmi podobné a návštěvníky příliš nepřitahovaly. Na největší skupinu návštěvníků muzeí, děti a mládež, byla zaměřena jen malá pozornost. Pouze výjimečně se v expozicích objevovaly prvky moderní prezentace, charakterizované např. používáním multimediální a interaktivní techniky. Jen v některých muzeích byly pro návštěvníky zajímavé expozice, byť většina takových byla zpřístupněna už v 60. letech a byla tudíž značně zastaralá.
- ◆ Velmi nízká byla úroveň technického vybavení muzeí a galerií, ať už šlo o vybavení dílen a laboratoří, pokud vůbec existovaly, a depozitářů. Počítače byly pro muzea věcí prakticky neznámou.
- ◆ Muzea byla profesionalizována a byla pro ně zajištěna určitá ekonomická jistota.
- ◆ Doslova katastrofální byla situace v zabezpečení sbírek muzeí proti krádežím a vloupáním, v mnoha muzeích bylo toto zabezpečení naprosto nedostačující. Přitom – s otevřením hranic – se prudce zvýšila poptávka po českém movitém kulturním dědictví, uspokojovaná stále častěji prostřednictvím krádeží. To ohrozilo a stále ohrožuje vedle nejzranitelnějších sakrálních předmětů uložených v církevních objektech i sbírky uložené v muzeích, včetně muzejních knihoven. Bylo nezbytné přijmout okamžitá opatření. Klíčovou roli sehrálo Ministerstvo kultury. Od roku 1991 podnikalo dílčí kroky, vedoucí ke zvýšení úrovně ochrany movitého kulturního dědictví. V prvních dvou letech se jednalo zejména o prevenci, zahrnující zabezpečení vlastních objektů, včetně jednotného informačního rozhraní pro připojování na pulty centralizované ochrany Policie ČR. V roce 1992 se pak začal, ve spolupráci s Policií ČR, rozvíjet nový systém evidence a dokumentace, vedený již na počítačích ve společném programovém prostředí. Pro ilustraci připojujeme graf č. 1, dokumentující vývoj trestné činnosti (krádeží vloupáním a jejich objasňování) v oblasti kulturního dědictví v letech 1988 – 2001.

Graf č. 1

Zdroj: Policejní prezidium České republiky

- ◆ Vlastní činnost muzeí a galerií významně ovlivňovaly návyky na dlouholeté řízení státem, se všemi negativními důsledky, jakými byly zejména stereotypy v myšlení, jistá pohodlnost a jen malý zájem veřejnosti o muzea, ale také nezájem muzeí o veřejnost.
- ◆ Prvním krokem, kterým muzea sama reagovala na měnící se podmínky, byl vznik Asociace českých a moravskoslezských muzeí a galerií (později Asociace muzeí a galerií ČR), dále Rady státních galerií (později Rada galerií ČR) a rekonstrukce Českého výboru Mezinárodní rady muzeí (ICOM) jako občanských sdružení, v roce 1990.
- ◆ Po zrušení krajských národních výborů pak 37 muzeí a galerií přešlo v roce 1991 do působnosti Ministerstva kultury. V řadě muzeí se narychlo měnily expozice, deformující výklad historie, aniž však byly k dispozici finanční prostředky na náročnější reinstalace nebo na instalace zcela nové.
- ◆ Pracoviště pro teorii muzejnictví - Ústřední muzeologický kabinet při Národním muzeu - které se v období normalizace stalo jedním z nástrojů ideologizace oboru, bylo bez náhrady zrušeno. Tím ale zanikla i řada nesporně užitečných činností, muzejnictví ztratilo ústřední pracoviště pro metodiku, teorii (muzeologii) a vedení potřebných informačních databází.

I.2 Vývoj českého muzejnictví v letech 1991 – 2002

- ◆ Období 1991 – 2002 lze charakterizovat především jako období adaptace poměrně složitého, tradičního a tudíž i do značné míry konzervativního oboru muzejnictví na probíhající změny politického i ekonomického systému v České republice. Lze rozlišit následující fáze vývoje, které se navzájem překrývají, a ve kterých bylo mnohého dosaženo, ale žádná z nich ještě nebyla zcela dokončena:
 1. Bezprostřední reakce oboru na změny politického systému (zejména zánik krajských a okresních národních výborů, zřízení okresních úřadů, změny kompetencí obcí), reakce na nápravy křivd a restituce.
 2. Náprava zanedbanosti objektů, v nichž byly uchovávány sbírky, změny ve zprostředkovávání sbírek veřejnosti (expoze), vystoupení z mezinárodní izolace, ochrana objektů a sbírek před krádežemi a vloupáními a ochrana sbírek před nepříznivými vlivy prostředí.
 3. Změny oborové legislativy, modernizace správy a evidence sbírek včetně využívání moderní techniky, rehabilitace muzeologie.
 4. Změny v oboru vyvolané reformou veřejné správy.
 5. Úkoly vyvolané katastrofální povodní v roce 2002.

I.2.1 Vyvolané změny v organizaci muzejní sítě, reforma veřejné správy

- ◆ Do působnosti Ministerstva kultury (dále také ministerstvo) postupně přešla další dvě muzea - Národní zemědělské muzeum a Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy a došlo ke zrušení Muzea revolučních bojů a osvobození Ostravska v Ostravě, jehož sbírky, archiv a knihovnu převzalo Slezské zemské muzeum v Opavě. Delimitací z České akademie věd přešel pod Slezské zemské muzeum v Opavě Slezský ústav spolu s knihovnou. V roce 1994 zřídilo ministerstvo Průmyslové muzeum v Ostravě k záchraně národní kulturní památky "Důl Petr Cingr" v Ostravě – Michálkovicích (v roce 2000 přešel důl do působnosti Státního památkového ústavu v Ostravě). V roce 1998 přešla do působnosti ministerstva Galerie umění Karlovy Vary (dosud zřizovaná okresním úřadem). V roce 2000 zřídilo ministerstvo novou státní příspěvkovou organizaci Památník Lidice (dosud zřizovaná obcí Lidice). Ministerstvo tak v roce 2001 zřizovalo celkem 44 nejvýznamnějších a sbírkově nejbohatších muzeí. U muzeí, zřizovaných ministerstvy obrany, školství, mládeže a tělovýchovy a vnitra, byla zřizovatelská funkce těchto ústředních orgánů státní správy ponechána.
- ◆ Organizaci muzejní sítě začala velmi významně ovlivňovat probíhající reforma veřejné správy. V roce 2001 přešlo 29 muzeí, dosud zřizovaných ministerstvem, do působnosti krajů, k 1.1.2003 je bude následovat 61 muzeí, dosud zřizovaných okresními úřady, 2 muzea - Husitské muzeum v Táboře a Muzeum skla a bižuterie Jablonec nad Nisou - přejdou do působnosti ministerstva. Až dosud se okresní muzea vyvíjela kontinuálně, v souladu se svou regionální působností. Kromě změny výkonu zřizovatelských pravomocí přináší reforma veřejné správy také značné změny ve vlastnických vztazích k majetku, včetně sbírek. Zhruba dvě třetiny všech sbírek spravovaných muzei v České republice, jejichž vlastníkem byl až do roku 2001, resp. 2002 stát, bude majetkem krajů.

I.2.2 Restituce, nápravy křivd

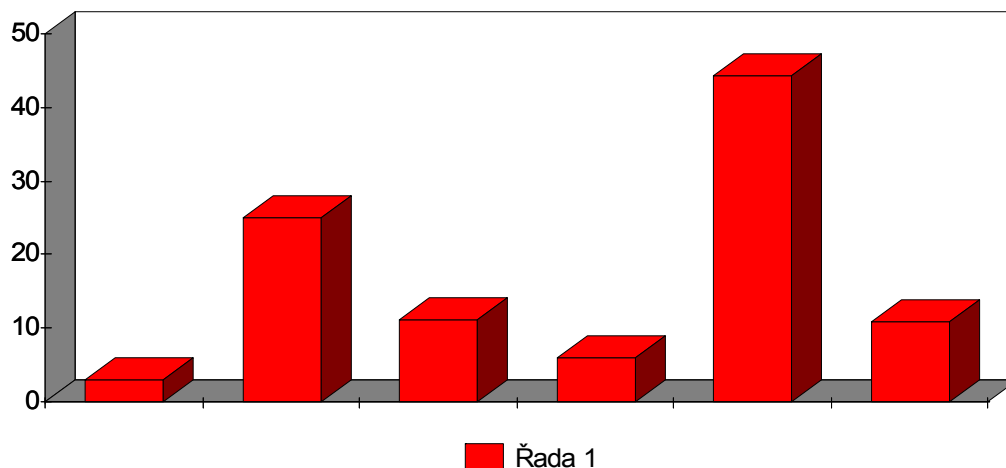
- ◆ Muzea se musela vyrovnávat s restitucemi nemovitého i movitého majetku včetně sbírek a vydávat i sbírkové předměty na základě soudních výroků o zrušení některých rozsudků o konfiskaci majetku občanů a na základě zákona o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem. Zatímco vydávání sbírkových předmětů dramaticky neochudilo sbírky muzeí a galerií (výjimkou jsou ale např. Národní galerie v Praze, České muzeum výtvarných umění v Praze, Galerie výtvarného umění ve Zlíně, Moravská galerie v Brně), restituce objektů se staly velmi vážným problémem, jehož řešení probíhá, ale nebylo ještě dokončeno. Možnost užívat vydané objekty na základě tzv. nuceného nájmu

trvala v některých případech jen pár let (např. Technické muzeum v Brně muselo vydaný objekt opustit už v roce 1995), zákonná lhůta pro ni skončila v roce 2001.

- ◆ Muzea se ale nepodílela na nápravě křivd pouze pasivně tím, že vydávala nemovitý i movitý majetek oprávněným osobám na základě zákonů a výroků soudů, ale alespoň do jisté míry se podílela na nápravě křivd i aktivně. Děje se tak např. spoluprací při vyhledávání sbírkových předmětů, pocházejících z majetku obětí holocaustu nebo v rámci projektu "Rehabilitace památníků bojů za svobodu nezávislost a demokracii", iniciovaného Ministerstvem kultury. Tento nákladný projekt má přispět k dokumentaci dějin 20. století a k připomenutí úlohy těch, kteří vzdorovali totalitním režimům.

I.2.3 Kvantitativní charakteristika muzejnictví, výstavba, rekonstrukce, expozice

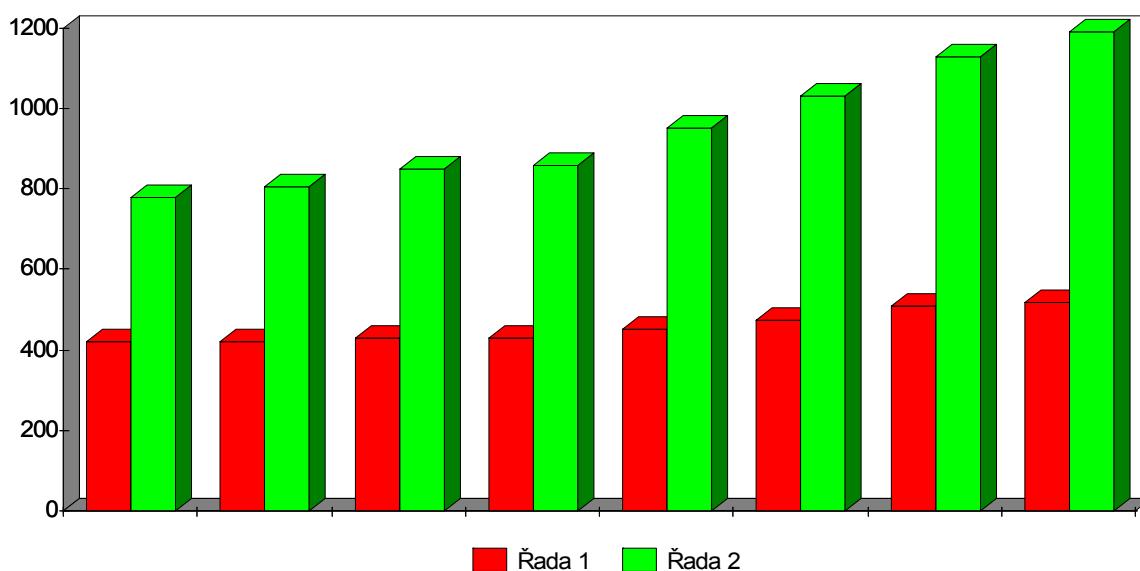
- ◆ Ze statistických údajů vyplývá, že počet muzeí, jejich poboček a památníků v České republice mírně rostl, počet galerií, tj. muzeí výtvarného umění, se nezměnil. V roce 2000 zřizovaly 44,2 % muzeí obce, 24,9 % okresní úřady, 9 % muzeí zřizovalo Ministerstvo kultury, 11,2 % jiné resorty, společnosti a sdružení a 10,8 % muzeí zřizovaly podnikatelské subjekty. V roce 2001 se počet muzeí zřizovaných ministerstvem snížil ve prospěch muzeí zřizovaných kraji (graf č. 2). Celkový počet muzeí a památníků a počet stálých expozic přístupných veřejnosti je uveden v grafu č.3.
- ◆ Na základě studie, kterou v roce 1999 zpracovala Asociace muzeí a galerií, uchovávají muzea a galerie v České republice více než 64 milionů předmětů.
- ◆ Počet návštěvníků muzeí a galerií se ustálil kolem 7,5 milionu návštěvníků ročně. Počet zaměstnanců muzeí byl po celé období stabilní (cca 5200). Finanční příspěvky z veřejných rozpočtů na provoz a činnost muzeí v letech 1993-6 rostly, v dalších letech se již tyto příspěvky zvyšovaly pouze nepatrně, nárůst nezohledňoval ani míru inflace. Výjimkou bylo pouze zvyšování příspěvků na mzdy.
- ◆ Neinvestiční náklady na nákup sbírkových předmětů vzrostly v období 1994 - 1998 u muzeí v průměru o 104 %, u galerií o 99 % (měřeno absolutním objemem finančních prostředků bez zohlednění inflace a nárůstu cen těchto předmětů), především proto, že byl zřízen zvláštní dotační titul na Ministerstvu kultury, v rámci projektu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (dále ISO). V následujícím období ale došlo k poklesu objemu použitelných finančních prostředků na nákup sbírek v tomto programu, nepočítáme-li mimořádnou dotaci Národní galerii v Praze (100 mil. Kč v roce 1999) na nákup uměleckých děl vydaných v restituci, poskytnutou mimo program ISO.
- ◆ Soběstačnost muzeí (procento vlastních příjmů z celkového rozpočtu) se ustálila na 23%, soběstačnost galerií na 28%. To zhruba odpovídá průměru v jiných zemích a nelze ani do budoucna očekávat výrazné zvýšení.
- ◆ Velmi významně se zvýšily investiční dotace ze státního rozpočtu i z územních rozpočtů muzeím, zejména na rekonstrukce, výstavbu a nákupy objektů pro uchovávání a prezentaci sbírek. Dosáhly v letech 1994 – 2001 výše cca 3 mld. Kč. Vybrané konkrétní údaje o použití investičních prostředků na tyto účely jsou uvedeny v příloze č. 1.
- ◆ Od roku 1994 byly muzeím poskytovány také zvláštní dotace na výzkum a vývoj prostřednictvím grantů.
- ◆ Návštěvníkům muzea nabídla řadu nových expozic, jejich výběr je uveden v příloze č. 2.

Graf č. 2: Počet muzeí a galerií ("muzeí") podle jejich zřizovatelů (v %) k 31. 12. 2001.

Zleva doprava:

- muzea zřizovaná Ministerstvem kultury (3%)
- muzea zřizovaná okresními úřady (25%)
- muzea zřizovaná jinými resorty, církvemi, občanskými sdruženími či nadacemi (11%)
- muzea zřizovaná kraji (6%)
- muzea zřizovaná obcemi (44,2%)
- muzea zřizovaná podnikatelskými subjekty (10,8%)

Graf č. 3: Celkový počet muzeí a památníků a počet stálých expozic

Řada 1 - počet muzeí, jejich poboček a samostatných památníků v letech 1993-2000

Řada 2 - počet stálých expozic přístupných veřejnosti v letech 1993 - 2000

I.2.4 Ochrana sbírek před nezákonnými aktivitami a nepříznivými vlivy prostředí

- ◆ Postupně se zlepšovala ochrana sbírek (ale i movitého kulturního dědictví obecně) před nezákonnými aktivitami i před nepříznivými vlivy prostředí. Sjednocením preventivních zabezpečovacích a dokumentačních aktivit vznikl v roce 1996 již zmíněný významný meziresortní projekt, Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO), a to na základě usnesení vlády ČR ze dne 9. května 1996 č.285 k systému ochrany movitého kulturního dědictví. Tento projekt je vysoce ceněn i v zahraničí.

I.2.5 Legislativa

- ◆ Výrazný posun nastal v legislativě. V mnohém překonaný zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích byl nahrazen zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Ten spolu s prováděcí vyhláškou č. 275/2000 Sb. a metodickými pokyny vydanými Ministerstvem kultury vytvořil základní předpoklady pro racionální správu, evidenci a inventarizaci sbírek muzeí a galerií. Mimo jiné tím, že všechny sbírky ve vlastnictví státu, krajů a obcí a řada sbírek ve vlastnictví jiných právnických i fyzických osob jsou zapsány v centrální evidenci sbírek (CES) na Ministerstvu kultury. CES je veřejnosti přístupným informačním systémem (ke zpřístupnění dojde po naplnění databáze) a přispívá tak ke zvyšování informovanosti o muzejních sbírkách i o muzeích samotných. Vytvořil také základní podmínky pro ochranu sbírek po vstupu České republiky do Evropských společenství, protože definoval část kulturního pokladu (vedle národních kulturních památek, kulturních památek a archiválií), na niž se bude vztahovat výjimka z volného pohybu zboží v Evropské unii.

I.2.6 Financování provozu a činnosti muzeí

- ◆ Ve financování muzeí z veřejných rozpočtů se stále více prohlubuje nepoměr mezi objemem finančních prostředků, který je nutné vynakládat na provoz muzeí (včetně osobních nákladů) a objemem finančních prostředků, který je možné vynakládat na prezentační činnost a obecně na práci s veřejností. Důsledkem tohoto stavu je i to, že nové provozy, nákladně vybavené zařízením a technikou, nemohou být optimálně využívány. Vzhledem k inflaci a zvyšování cen energií jsou prostředky na plnění základních činností muzeí nedostatečné. V souvislosti s dosavadním vývojem sponzorování neziskových organizací v České republice se muzeím nedařilo a bohužel stále nedaří ani výrazně zvyšovat vlastní příjmy z jiných než veřejných zdrojů, což opět vede ke snižování objemu použitelných finančních prostředků na činnost.
- ◆ Velkým problémem jsou mzdy zaměstnanců muzeí. Tvorbu, uchovávání a prezentaci sbírek lze zajistit pouze na základě náročných, vysoce odborných činností, které mohou zastávat pouze pracovníci s vysokou kvalifikací. Průměrná mzda je však v roce 2002 v galeriích zřizovaných ministerstvem 10373 Kč a v muzeích 10313 Kč. Získat a udržet zaměstnance některých profesí (např. odborníky na počítačovou techniku či na public relations, kvalitní ekonomy, právníky a restaurátory, ale v řadě případů i odborníky v tzv. kmenových muzejních profesích) je za těchto okolností velmi obtížné.

I.2.7 Zahraniční spolupráce, výměna kulturních hodnot, vývoz kulturních statků do zahraničí

- ◆ Výrazně se zvýšila spolupráce a výměna výstav se zahraničními muzei, v průběhu posledních deseti let podpořila vláda řadu významných výstavních projektů ze sbírek našich muzeí a galerií v zahraničí i významné mezinárodní výstavy v České republice. Za všechny uvádíme alespoň ty nejvýznamnější - výstavu "Rudolf II. a jeho doba" v Praze, řadu výstav v rámci projektu „Praha - evropské město kultury 2000“, výstavu "Od gotiky k renesanci - výtvarné umění na Moravě a ve Slezsku 1400 - 1550" v Brně, Olomouci a Opavě, výstavu "Sláva barokní Čechie" v Praze a výstavu "Střed Evropy okolo roku 1000" rovněž v Praze.

- ◆ Řada muzeí se také podílí na nezbytné regulaci vývozu předmětů kulturní hodnoty ve smyslu zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Jsou pověřeny odbornými organizacemi, které vydávají osvědčení k vývozu. Jedním z vedlejších důsledků regulace vývozu je i to, že muzea mají možnost nakoupit některé významné předměty kulturní hodnoty ohrožené vývozem do svých sbírek. Povolení k dočasnému vývozu movitých kulturních památek ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a sbírkových předmětů ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, pak provádí Ministerstvo kultury.

I.2.8 Dokumentace sbírkových předmětů

- ◆ V průběhu devadesátých let se rovněž výrazně zlepšila úroveň dokumentace sbírek. Vedle již popsaného systému ISO, který je účelově zaměřen na popis ohrožených kulturních statků a jehož prostřednictvím byly zdokumentovány tisíce sbírkových předmětů, movitých kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty, se spolu se zavedením výpočetní techniky rozšiřuje i úroveň běžné dokumentace všech sbírkových předmětů v muzeích. Moderní databázové systémy, z nichž jsou v současné době nejvíce používány zejména program Demus, zpracovaný ve spolupráci s mnoha odborníky z muzeí Moravským zemským muzeem, a program Bach, umožňují jako součást evidence sbírek zaznamenávat i obrazovou informaci o jednotlivých sbírkových předmětech. Při jejich celkovém počtu kolem 65 mil. je však stále takto zpracována jen část sbírkových předmětů. Proto je omezena i možnost prezentace sbírek na internetu, příp. na elektronických nosičích informací. Nedostatečné je stále i technické a personální vybavení muzeí pro tvorbu digitální obrazové dokumentace sbírkových předmětů.

I.2.9 Rehabilitace muzeologie, speciální vzdělávání zaměstnanců muzeí

- ◆ Muzejnictví je složitým multidisciplinárním oborem, jehož podstata spočívá v uspokojování imanentní lidské potřeby vytvářet model světa pomocí hmotných dokladů jako jedné z forem poznávání světa. Obecně se otázkami oboru zabývá *muzeologie*. Touto speciální vědeckou disciplínou jsou nazírány jak otázky čistě teoretické (teorie selekce, tezaurace a komunikace), tak i ryze praktické (muzejní management, ochrana sbírek, výstavnictví, atp.). Muzeologické znalosti přispívají k pochopení smyslu každodenní činnosti muzeí a přispívají tudíž ke zvyšování jeho efektivity. V 60. letech 20. století patřila česká muzeologie k významným muzeologickým školám ve světě (zejména tzv. brněnská). V 80. letech se však česká muzeologie z mezinárodní scény vytratila zcela a z domácí téměř. To se zatím neodrazilo v kvalitě muzejních projektů v českých muzeích, protože se na nich většinou podíleli autoři, kteří v minulosti muzeologickou přípravou prošli, obávat se je však třeba o kvalitu těch budoucích. Obavy jsou na místě proto, že s generační výměnou úroveň muzeologických znalostí již téměř 20 let stále klesá.
- ◆ Teprve v druhé polovině 90. let se začalo projevoval určité zvýšení zájmu o muzeologii. Kromě tradičních míst (Masarykova Univerzita v Brně, Slezská Univerzita v Opavě) se začalo s výukou muzeologie např. na univerzitách v Pardubicích a Plzni a na Vyšší odborné škole informačních služeb v Praze. Stále více odborníků v muzeích si uvědomuje, že obor nezakotvený v teorii je přinejmenším velmi zranitelný a jeho budoucnost se neobejde bez problémů.
- ◆ Aktuálně závažný je fakt, že obor s poměrně početným personálním vybavením (5200 zaměstnanců) nemá vybudován žádný vlastní systém vzdělávání jak pro kurátory sbírek, tak např. pro konzervátory, preparátory a dokumentátory. Znepokojivá je také nízká úroveň právního vědomí zaměstnanců muzeí, včetně zaměstnanců pracujících ve vrcholovém managementu, a to v oboru, který se v každodenní praxi musí řídit celou řadou právních norem.
- ◆ Problémem zůstává i možnost dlouhodobějších zahraničních služebních cest a stáží, nejen pro nedostatek finančních prostředků. Dalšími limity jsou stále ještě nedostatečná jazyková vybavenost pracovníků muzeí i to, že nedokáží optimálně využít všech nabídek.

I.2.10 Konfrontace muzeí s povodní v roce 2002

- ◆ V době přípravy této koncepce byla česká muzea konfrontována s připraveností řešit mimořádné situace. V srpnu 2002 zasáhla Českou republiku povodeň v rozsahu, který nebyl v historických análech dosud nikdy zaznamenán. Celkem bylo zasaženo 21 muzejních objektů, všechny mimořádného významu. Celková výše škod, ať již na objektech nebo na sbírkových předmětech a archiváliích, přesahuje podle kvalifikovaných, byť stále ještě předběžných odhadů, 1 miliardu Kč.
- ◆ I přes obrovskou snahu muzejních pracovníků, kteří s nasazením vlastního zdraví prováděli nezbytné kroky k maximálnímu omezení škod na sbírkách, se ukázalo, že připravenost na řešení podobných situací, a také součinnost se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS) zejména v informační oblasti, nebyla dostatečná. To i přesto, že v komunikaci paměťových institucí s výkonnými složkami IZS došlo od roku 2000 k významnému posunu díky aktivitě Českého výboru Modrého štítu (výbor, sdružující nejvýznamnější nevládní organizace v oblasti ochrany kulturního dědictví, zastupující muzea, galerie, knihovny, památkovou péči a archivy).
- ◆ Vzhledem k tomu, že v posledních letech postihly povodně velkého rozsahu Českou republiku již dvakrát, a také z důvodu stále pravděpodobnějších prognóz o změnách globálních klimatických podmínek, se současná úroveň připravenosti k řešení mimořádných situací jeví jako nedostatečná. Stejně tak i připravenost na jiné druhy ohrožení, které se v současném světě, v souvislosti se stoupajícím výskytem organizovaného násilí a terorismu, stále množí. Škody na sbírkách také připomněly stále nízkou úroveň uložení některých sbírkových fondů v nevhodných prostorách, kdy jsou spolu se sbírkovými předměty majícími pro kvalitu sbírek klíčový význam, ukládány i sbírkové předměty s významem pro sbírku jen okrajovým nebo žádným, včetně předmětů, které by na základě důsledné selekce neměly být do sbírek vůbec zařazeny.

I.3 Silné a slabé stránky ve vývoji českého muzejnictví v letech 1991-2002

I.3.1 Silné stránky českého muzejnictví

1. Existence početného, a jako celek mimořádně kvalitního, sbírkového fondu, významného nejen jako součást kulturního dědictví v České republice, ale i jako součást kulturního dědictví evropského a světového.
2. Dobrá úroveň právní ochrany sbírek muzejní povahy jako zvláštního majetku, legislativní a metodická úprava odborné správy sbírek a sbírkových předmětů, včetně vývozu sbírkových předmětů do zahraničí.
3. Výrazné zvýšení úrovně prostorových a technických podmínek pro uchovávání a správu sbírek (depozitáře, dílny a laboratoře, vybavení muzeí výpočetní technikou, atp.), zejména u největších muzeí.
4. Výrazné zlepšení zabezpečení sbírek a objektů, v nichž jsou uchovávány, proti krádežím prostým i vloupáním a požárům, zlepšení ochrany proti nepříznivým vlivům prostředí v rámci programu ISO.
5. Vytvoření základních předpokladů pro uvolnění historické budovy Národního muzea, v níž byly uchovávány miliony sbírkových předmětů, aby bylo možné v následujícím období provést její nezbytnou rekonstrukci.
6. Mimořádné zvýšení úrovně prezentační činnosti Národní galerie v Praze, Moravské galerie v Brně, Moravského zemského muzea a řady dalších muzeí, včetně některých okresních.
7. Zvýšení počtu moderních expozic na dobré evropské úrovni.
8. Nepřerušovaná kontinuita činnosti 29 muzeí a galerií přešlých v roce 2001 z působnosti státu na kraje.
9. Vypořádání se alespoň s nejzávažnějšími následky restitucí nemovitostí, v nichž byly uchovávány sbírky muzejní povahy a částečně i s následky restitucí sbírkových předmětů jejich zpětným nákupem.

10. Spolupráce s některými diecézemi při péči o nejvíce ohrožené církevní movité kulturní dědictví pomocí výstavních projektů i budováním diecézních muzeí.
11. Aktivní participace občanských sdružení Asociace muzeí a galerií České republiky, Rady galerií České republiky a Českého výboru ICOM při rozvoji oboru muzejnictví i jako partnerů veřejné správy, koordinátorů některých významných projektů a zahraniční spolupráce.
12. Zlepšení možností doplňování sbírek s pomocí pravidelných dotací ze státního rozpočtu (program ISO) i s pomocí mimořádné dotace v případě Národní galerie v Praze.
13. Navázání základní spolupráce se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS).
14. Prokázání schopnosti muzeí participovat na velkých mezinárodních výstavních projektech.
15. Úspěšné působení v projektu Cultivate v rámci V. rámcového programu Evropské unie – Technologie informační společnosti pro popularizaci paměťových institucí na internetu (spolu s knihovnami, archivy a památkovou péčí).

I.3.2 Slabé stránky českého muzejnictví

1. Nepříznivě se vyvíjející poměr mezi neustále se zvyšujícími náklady na provoz muzeí (tzv. režijní náklady) a objemem finančních prostředků, které lze použít na akviziční, prezentační a publikační činnost a obecně na práci s veřejností.
2. Nízká a u jednotlivých muzeí velmi rozdílná úroveň připravenosti řešit mimořádné situace vzniklé v souvislosti s živelnými pohromami, organizovaným násilím a terorismem. Zcela chybí velkokapacitní pracoviště, vybavená alespoň pro základní ošetření velkých souborů sbírkových předmětů. Neexistují záložní depozitáře, kam by mohly být nejcennější sbírkové předměty evakuovány a kde by mohly být alespoň po určitou dobu bez rizika zničení uchovávány.
3. Neuspokojivé platové podmínky zaměstnanců muzeí a galerií, zejména těch, kteří vykonávají klíčové činnosti související se správou a využíváním sbírek muzejní povahy. Tyto neuspokojivé podmínky, týkající se zejména nedostatku finančních prostředků na nenárokové složky mezd, nepříznivě limitují především ty profese, kde existují možnosti uplatnění jinde (právníci, odborníci na výpočetní techniku, manažeři, kvalifikovaní pracovníci na public relations, restaurátoři, konzervátoři atp.).
4. Stále ještě nedostatečná úroveň prostorových a technických podmínek pro uchovávání a správu sbírek u některých menších muzeí.
5. Přetrvávající nedostatky v komunikaci muzeí a galerií s veřejností, v míře přitažlivosti muzejních výstav a programů pro návštěvníky.
6. Rozdílný přístup zřizovatelů muzeí k plnění jejich základních funkcí.
7. Chybí systematické začleňování muzeí a galerií do vzdělávacích a výchovných programů, potenciál sbírek není optimálně využíván. Jen obtížně se prosazují moderní metody zprostředkovávání sbírek a poznatků z nich získaných (např. pomocí digitalizace sbírkových předmětů). Nedostatečně je využíván rovněž potenciál muzeí přispívat k celoživotnímu vzdělávání dospělých.
8. Jen velmi pomalu se prosazuje komunikace se zdravotně postiženými občany, s národnostními menšinami atp.
9. Ačkoliv se zlepšily možnosti vzdělávání v oblasti muzejnictví a muzeologie na univerzitách, není výuka koordinována, má rozdílnou úroveň. Chybí možnosti speciálního vzdělávání konzervátorů, preparátorů apod. Odborná způsobilost kurátorů sbírek není na optimální úrovni, muzejnictví nemá vlastní školící pracoviště.
10. Přetrvávající nedostatky jsou stále ve vybavenosti konzervátorských, restaurátorských a preparátorských pracovišť.
11. Absence teoreticko-metodického pracoviště.
- 12.** Přetrvávají problémy s pojišťováním sbírkových předmětů, případně s poskytováním státní záruky na zapůjčené kulturní statky ze zahraničí, problémy se získáváním licencí na díla, podléhající autorskému zákonu.
13. Sbírkotvorná činnost muzeí a galerií stále neodpovídá moderním poznatkům, je stále zčásti nahodilá, nekoordinovaná, obecně nejsou zpracovány koncepce a strategické záměry.

14. Podmínky Ministerstva kultury pro provádění kontrol dodržování zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých dalších zákonů, jsou z důvodu personálních velmi omezené a neodpovídají významu kontrolní činnosti.

I.4 Vyhodnocení stávajících rozvojových programů

Rozvojovými programy, které se systematicky zabývají péčí o movité kulturní dědictví uložené v muzeích a galeriích, jsou meziřesortní program ISO, program reprodukce majetku a program náhrady objektů vydaných v restituci.

Základ nejstaršího z nich, programu ISO, byl položen usnesením vlády č. 307 v roce 1991, jako meziřesortní program byl ISO ustaven usnesením vlády České republiky č. 285 ze dne 9. května 1996 k systému ochrany movitého kulturního dědictví České republiky. Zabývá se komplexní ochranou movitého kulturního dědictví proti všem druhům jeho destrukce, obsahuje čtyři podprogramy - zabezpečení budov, kde jsou uloženy sbírky nebo movité kulturní památky, dokumentace ohrožených předmětů, výkupy zvláště významných předmětů kulturní hodnoty pro veřejné sbírky, v některých případech i pro mobiliáře památkových objektů a historické knižní fondy a ochrana kulturních statků před nepříznivými vlivy prostředí. Od roku 1991 do konce roku 2002 bylo pro tyto účely vynaloženo ze státního rozpočtu prostřednictvím ministerstva již 817,6 mil. Kč. Tyto prostředky významně omezily trestnou činnost v oblasti kulturního dědictví (viz graf č.1) a významným způsobem napomohly movitému kulturnímu dědictví České republiky k jeho zachování pro budoucí generace.

Ostatní činnosti, kterými se analýza zabývá, byly většinou řešeny prostřednictvím dalších dvou rozvojových programů (reprodukce majetku, náhrada restitucí) nebo v rámci příspěvků muzeím na provoz a činnost. Investiční dotace z uvedených programů přesáhly již částku 2,5 miliardy Kč.

II. Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví, uložené zejména v muzeích a galeriích v České republice, na léta 2003 – 2008

Období let 1991 – 2002 bylo pro české muzejnictví jednak obdobím neustálých změn, vyvolaných změnou politické a ekonomické situace a probíhající reformou veřejné správy a jednak obdobím základních náprav důsledků předchozích čtyřiceti let kritické zanedbanosti materiálního a technického zázemí oboru a náprav pokřivených pohledů na historii a její interpretaci, včetně sbírkotvorných záměrů. Úkolů, které bylo třeba řešit, bylo hodně, byly velmi náročné, řada z nich nemohla být včas předvídána, protože se jednalo o úkoly vynucené okolnostmi, které se velmi rychle měnily. Většina z nich byla přesto operativně řešena i vyřešena. Teprve počínaje rokem 2003 lze předpokládat nástup období, vyznačujícího se alespoň základními podmínkami pro řešení řady úkolů již nikoliv operativně, ale systémově - na základě přijaté koncepce. Proto Ministerstvo kultury zpracovalo a předkládá střednědobou koncepci účinnější podpory muzejnictví na léta 2003 - 2008. V dalším textu uvádíme již jen termíny muzeum, muzejní příp. muzejnictví. Pro účely tohoto materiálu zahrnují tyto pojmy i muzea, specializovaná na sbírky výtvarného umění ve smyslu § 10, odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, tedy galerie.

II.1 Strategické cíle koncepce

1. Zajistit účinnější preventivní ochranu sbírek, zejména před následky mimořádných situací, živelních pohrom, ozbrojených konfliktů apod. v rámci platných právních předpisů a metodických pokynů pro ochranu, správu a uchovávání sbírek.
2. Zpracovat koncepcí sbírkotvorné činnosti ve státních a krajských muzeích, jako podmínku pro poskytování dotací na nákup sbírek ze státního rozpočtu.
3. Zvýšit právní jistotu vlastníků a správců sbírek (i vlastníků dalších kulturních statků) při realizaci výstavních projektů a spoluúčasti na nich.
4. Dořešit prostorové a technické problémy sbírkově nejbohatších muzeí.
5. Zvýšit kvalitu a dostupnost informací o sbírkách muzeí a o movitém kulturním dědictví v České republice pro odbornou i laickou veřejnost.
6. Zajistit účinnější ochranu kulturních statků sakrální a kultovní povahy prostřednictvím vyšší míry jejich uchovávání "in fondo".
7. Efektivněji využívat movité kulturního dědictví k celoživotnímu vzdělávání a k rozvoji občanské společnosti. Zlepšit kvalitu a zvýšit rozsah služeb muzeí pro veřejnost, se zvláštním zřetelem ke zdravotně postiženým občanům, etnickým minoritám, dětem a mládeži.
8. Zvýšit kvalitu i rozsah výuky muzejnictví a muzeologie. Vybudovat školící a metodická centra pro konzervování a preparování sbírek. Zřídit teoreticko-metodického pracoviště.
9. Efektivněji propagovat Českou republiku prostřednictvím výstavních projektů sbírkotvorných institucí v zahraničí.

10. Podpořit prezentace dějin českých zemí ve 20. století.

II.2 Identifikace případných cílů, které jsou nekompatibilní s cíli koncepcí jiných ministerstev

Žádný z uvedených cílů není nekompatibilní s cíli koncepcí jiných ministerstev.

II.3 Realizace koncepce (činnosti a programy, spolupráce, regionální rozměr)

II.3.1 Účinnější preventivní ochrana movitého kulturního dědictví

1. Nadále pokračovat v plnění všech součástí programu ISO v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 10. října 2001 č. 1031 ke Zprávě o plnění úkolů v rámci Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví.

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet - zahrnut v programu ISO dle usnesení vlády ČR č. 1031/2001, viz. tab. č. 1.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí.

Regionální rozměr: Program ISO je otevřen i pro regionální a místní muzea.

2. Ve spolupráci s příslušnými nevládními organizacemi provést analýzu rizik živelních pohrom a jejich destruktivních vlivů na kulturní dědictví uložené v muzeích a galeriích a zpracovat metodiku tvorby plánů pro řešení mimořádných (krizových) situací v kulturních institucích.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet - v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany.

Regionální rozměr: Metodika bude zpracována obecně pro státní i nestátní, ústřední i regionální muzea.

3. Provést revizi plánů na řešení mimořádných situací ve všech muzeích zřizovaných Ministerstvem kultury s cílem jejich aktualizace, příp. jejich přepracování s ohledem na veškeré známé druhy ohrožení sbírek, budov, personálu i návštěvníků. Stejný postup doporučit i všem ostatním muzeím a jejich zřizovatelům.

Termín: 2004.

Dopad na státní rozpočet - v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

4. Zajistit podporu řešení situace povodněmi zasažených budov, sbírkových předmětů a dalších dokumentů muzeí. V návaznosti podporovat další rozvoj speciální péče o papírové sbírkové předměty s ohledem na jejich dlouhodobé uchování.

Termín: 2003 – 2008.

Spolupráce ostatních ministerstev: dle usnesení vlády č. 1044 ze dne 30. října 2002.

Dopad na státní rozpočet – v souladu s usnesením vlády č. 1044 ze dne 30. října 2002 bude předložen v návrhu dalšího řešení záchrany zasažených dokumentů do 15.12.2002 k projednání vládě ČR.

Regionální rozměr: podpora se týká i regionálních muzeí.

II.3.2 Podpora akviziční činnosti muzeí

1. Zajistit v muzeích zřizovaných Ministerstvem kultury a doporučit muzeím zřizovaným kraji zpracování střednědobých koncepcí sbírkotvorné činnosti, které bude podmínkou pro poskytování finančních dotací na nové akvizice z programu ISO.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury pro jeho příspěvkové organizace.

Regionální rozměr: Program ISO je otevřen i pro regionální muzea.

2. Zajistit vzájemnou informovanost sbírkotvorných institucí o koncepcích sbírkotvorné činnosti podle bodu 1. v zájmu koordinace akviziční činnosti, omezení neodůvodněných duplicit a redundancí v akvizicích, pořizovaných z prostředků státního rozpočtu.

Termín: 2004.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

Regionální rozměr: Koncepce bude významným zdrojem informací pro regionální muzea.

3. Na základě vyhodnocení koncepcí sbírkotvorné činnosti podle bodu 1. připravit návrh střednědobého programu Podpora akvizic sbírkotvorných institucí na léta 2004 – 2008, jehož cílem bude prostřednictvím doplňování sbírek muzeí zřizovaných Ministerstvem kultury náprava nedostatků v akviziční politice minulých desetiletí a kompenzace důsledků restitucí sbírkových předmětů. Ministerstvo doporučí ustavení podobných programů i krajům a obcím.

Termín: 2004.

Dopad na státní rozpočet – předběžný odhad uveden v tabulce č. 3.

4. V rámci zmocnění vyhláškou č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu podporovat získávání předmětů schopných zkvalitnit sbírky, které přešly do majetku státu, pro muzea. Zřídit databázi sbírkových předmětů, u nichž lze předpokládat zvýšenou pravděpodobnost, že se o ně může přihlásit původní vlastník na základě mezinárodních závazků České republiky (např. ikony) a upravit jejich případné vydávání původním vlastníkům.

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet – 0.

Regionální rozměr: Cíl se týká i regionálních muzeí.

5. Provést analýzu státních sbírek muzeí s cílem dokumentace předmětů, pocházejících z historických mobiliářů státních hradů a zámků, jako nezbytný předpoklad pro jejich případné navrácení do těchto historických mobiliářů.

Termín: 2005.

Dopad na státní rozpočet - v rámci programu Výzkum a vývoj.

6. Zajistit delimitaci muzeí v přírodě („skanzenů“) působících v jiných než muzejních systémech do systému muzeí, aby se jejich sbírky mohly dále doplňovat a spravovat podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

Termín: 2007.

Dopad na státní rozpočet - rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

7. Změnou právní úpravy zajistit zjednodušení výměn sbírkových předmětů mezi sbírkami různých vlastníků zapsaných v centrální evidenci sbírek podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

Termín: 2006.

Dopad na státní rozpočet – 0.

8. Provést analýzu stavu muzealizace území České republiky jako podklad pro případné změny v organizaci muzejnictví, zejména pokud jde o síť státních muzeí, po roce 2008.

Termín: 2008.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo obrany, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo dopravy a spojů .

Dopad na státní rozpočet - v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

II.3.3 Posílení právní jistoty správců sbírek (i vlastníků ostatních kulturních statků) ve vlastnictví České republiky při jejich účasti na výstavních projektech v tuzemsku i v zahraničí

1. Připravit návrh právní úpravy pojištění kulturních statků zapůjčovaných státním muzeím pro výstavní účely.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet – 0.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo financí.

2. Připravit návrh legislativní úpravy, řešící možnost náhrady komerčního pojištění kulturních statků zapůjčených státním muzeím tuzemskými a zahraničními subjekty, institutem státní záruky¹.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet – 0.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo financí.

3. Připravit materiál pro jednání vlády s cílem přistoupení České republiky k Mezinárodní úmluvě UNIDROIT o ukradených nebo nezákonně vyvezených kulturních statcích ze dne 25. června 1995.

Termín 2004.

Dopad na státní rozpočet - nelze vyčíslit.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo zahraničních věcí.

¹ §74 zákona č. 218/2000 Sb., ve vztahu k ustanovení § 56 zákona č. 219/2000 Sb.

4. Připravit metodiku aplikace autorského práva pro potřeby správců a vlastníku sbírek muzejní povahy.

Termín 2004.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu MK ČR.

Regionální rozměr: Metodika bude zpracována pro použití ve všech muzeích, tedy i regionálních.

II.3.4 Dořešení prostorových problémů národních muzeí

1. Předložit vládě návrh na zabezpečení 2. etapy řešení prostorového zajištění národních muzeí (Národní galerie v Praze, Národní muzeum, Národní technické muzeum, Národní zemědělské muzeum, Památník národního písemnictví, Uměleckoprůmyslové museum v Praze), jehož součástí bude i nezbytná rekonstrukce historické budovy Národního muzea v Praze na Václavském náměstí, s harmonogramem plnění do roku 2012.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet - bude vyčíslen v předloženém návrhu.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo financí.

2. Podporovat řešení prostorových problémů ostatních muzeí zřizovaných Ministerstvem kultury.

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

II.3.5 Zvýšení kvality a dostupnosti informací o sbírkách muzeí pro odbornou i laickou veřejnost, zejména cestou informatizace a digitalizace movitého kulturního dědictví

1. Zveřejnit centrální evidenci sbírek muzejní povahy (CES) ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

Regionální rozměr: Zveřejnění se týká i sbírek regionálních a obecních muzeí.

2. Podpořit vybudování vícejazyčného a veřejně přístupného katalogu sbírkových předmětů jako nejrozsáhlejší součástí movitého kulturního dědictví, jehož základem budou textové a audiovizuální informace o sbírkách, souborech i jednotlivých předmětech. Vytvořit společnou datovou základnu pro popis sbírkových předmětů, movitých památek a knihovních dokumentů z historických fondů knihoven pro tento katalog. Katalog zpřístupnit na internetu a průběžně aktualizovat.

Termín dokončení základního katalogu: 2008.

Dopad na státní rozpočet – uveden v tabulce č.4.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo dopravy a spojů, Ministerstvo školství, ústřední orgán státní správy zodpovědný za informatiku.

Regionální rozměr: Program bude otevřen pro všechna muzea.

3. Zřídit výstavní prostor v Nostickém paláci v Praze pro prezentaci regionů, s cílem poskytnutí informací o sbírkách regionálních muzeí návštěvníkům Prahy (zejména zahraničním) a propagovat tak jejich činnost.
Termín: 2004.
Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu MK ČR.
Regionální rozměr: Výstavní prostor bude sloužit zejména pro prezentaci regionů.
4. Ve spolupráci s Akademií věd České republiky – Střediskem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. světové války (zejména obětí holocaustu) pokračovat ve vyhledávání těchto kulturních statků v zahraničí s cílem jejich navrácení do České republiky i původním vlastníkům. Zajistit průběžnou aktualizaci databáze restitution-art, kde jsou zveřejňována díla, pocházející z majetku obětí holocaustu.
Termín: Průběžně.
Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu MK ČR a Akademie věd České republiky
5. Zpracovat metodiku zapojení muzeí do informačních systémů mezinárodních, celostátních, regionálních i obecních.
Termín: 2004.
Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu MK ČR.
Regionální rozměr: Metodika bude připravena k využití i pro regionální muzea.
6. Podporovat popularizaci muzeí a jejich sbírek na internetu. Pokračovat v účasti na projektu Cultivate v rámci V. rámcového programu Evropské unie – Technologie informační společnosti.
Termín: Průběžně.
Dopad na státní rozpočet - v rámci programu Kulturní aktivity, viz. tab.č.2.
7. Podporovat popularizaci muzeí ve veřejnoprávní televizi, veřejnoprávním rozhlasu a podle možností i v denním tisku.
Termín: Průběžně.
Dopad na státní rozpočet – v rámci programu Kulturní aktivity, viz. tab.č.2.
Regionální rozměr: Podpora se bude týkat i regionálních a obecních muzeí.
8. Ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií České republiky uspořádat každoroční soutěž muzeí a galerií v ČR s názvem „Gloria musaealis“, která atraktivní formou přispěje ke všeobecnému zvýšení prestiže muzejních institucí a posílení obecného chápání smyslu jejich existence.
Termín: průběžně
Dopad na státní rozpočet: dle připravované vyhlášky o ocenění v kultuře.
Regionální rozměr: Soutěž se týká všech muzeí, jež jsou registrována v CES.
9. Podporovat prezentační činnost muzeí včetně významných edičních projektů.
Termín: Průběžně.
Dopad na státní rozpočet – v rámci programu Kulturní aktivity, viz. tab.č.2.
Regionální rozměr: Podpora se bude týkat i regionálních a obecních muzeí.

10. Podporovat zapojení muzeí do koncepcí cestovního ruchu na všech úrovních, vč. využití strukturálních politik Evropské unie v této oblasti.

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu MK ČR.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo pro místní rozvoj.

Regionální rozměr: Jedná se o zapojení všech, tedy i regionálních muzeí.

II.3.6 Účinnější ochrana kulturních statků sakrální a kultovní povahy uchováváním "in fondo"

1. Podporovat budování diecézních muzeí a centrálních diecézních depozitářů ve spolupráci církví a krajských i státních muzeí jako účinnou formu ochrany nejohroženějších církevních kulturních statků.

Termín: 2008.

Dopad na státní rozpočet: Podle předložených společných projektů s muzei v rámci programu ISO.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo financí.

Regionální rozměr: Předpokládá se spolupráce muzeí, zřizovaných kraji.

II.3.7 Podpora využívání sbírek pro vzdělávání a výchovu dětí a mládeže a pro celoživotní vzdělávání občanů, zajištění optimální kvality služeb muzeí veřejnosti

1. Zřídit metodické centrum pro práci muzeí s dětmi a mládeží při Moravském zemském muzeu v Brně a v jeho rámci účinně podporovat rozvoj tamního Muzea dětí jako pilotního pracoviště muzejní pedagogiky v České republice a práce se zdravotně postiženou mládeží.

Termín: 2005.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

2. Zpracovat ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy návrh projektu Muzeum a škola, zaměřeného na využívání muzejních sbírek a poznatků z nich získaných o přírodě a společnosti učiteli a žáky základních a středních škol v souladu s cíli vzdělávacích programů. Cílem by byla zejména modernizace expozic muzeí, příprava výstavních projektů se zaměřením na děti a mládež a projektů na zpřístupnění muzeí pro zdravotně postiženou mládež. Navázat na program Nadace Open Society Fund "Brána muzeí otevřená".

Termín: 2006.

Dopad na státní rozpočet – 8 mil. ročně počínaje rokem 2006 v rámci programu Kulturní aktivity, viz tab. č. 2.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany a Ministerstvo financí.

Regionální rozměr: Program bude zaměřen na státní muzea a muzea zřizovaná kraji.

3. Novelou zákona č. 122/2000 Sb. zajistit dostupnost vybraných standardizovaných veřejných služeb muzeí veřejnosti, jejichž poskytovateli budou vedle státních muzeí zejména muzea zřizovaná kraji.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet – v rámci programu Kulturní aktivity - 12 milionů Kč jednorázově na vybudování informačních center při muzeích v roce 2004, 30 milionů Kč každoročně na zkvalitnění vybraných služeb podle předložených projektů, viz. tab. č. 2.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo vnitra a Ministerstvo financí.

Regionální rozměr: Opatření bude zaměřeno zejména na regionální muzea.

II.3.8 Zvýšení efektivity výuky muzejnictví a muzeologie a dalšího vzdělávání muzejních pracovníků. Zřízení centrálních školících a metodických center pro ochranu sbírek muzejní povahy

1. Ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií České republiky, v rámci programu "Muzea a profesionalita pro 21. století" se podílet na přípravě a realizaci "Školy muzejní propedeutiky".

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet – v rámci programu Kulturní aktivity, viz. tab.č.2.

Regionální rozměr: Škola je zaměřena na zaměstnance všech typů muzeí, včetně regionálních.

2. Ve spolupráci s vysokými školami a vybranými vyššími odbornými školami participovat na koncipování výuky muzeologie a muzejnictví. Podpořit spolupráci příslušně zaměřených středních odborných, vyšších odborných a vysokých škol s konzervátorsko-restaurátorskými pracovišti v muzeích zřizovaných státem.

Termín: 2004.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu obou ministerstev.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Regionální rozměr: Zaměřeno i na vzdělávání v regionech.

3. Podporovat materiální a technické vybavení konzervátorských, preparátorských a restaurátorských pracovišť muzeí zajišťujících služby vlastníkům sbírek zapsaných v centrální evidenci sbírek a vyjmenovaných v příloze č. 5 vyhlášky č. 275/2000 Sb.

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury v programu ISO, viz. tab. č.1.

Regionální rozměr: Předpokládá se využívání těchto služeb ze strany muzeí, zřizovanými kraji a obcemi.

4. Zřídit "Školící a metodické centrum konzervace při Technickém muzeu v Brně", jehož činnost bude propojena s vybranými vysokými školami, a které bude zajišťovat vědecko-výzkumnou, aplikační a vzdělávací činnost v oblasti konzervování a restaurování movitého kulturního dědictví. Založit specializované pracoviště na vysušení a následné ošetření archivních a knižních dokumentů (papírových), postižených povodněmi v roce 2002. Projekt na jeho zřízení předložit k projednání vládě.

Termín: 2003.

Dopad na státní rozpočet – podle předloženého projektu, předběžný odhad 403 mil.Kč.

Regionální rozměr: Předpokládá se využívání služeb "Školícího a metodického centra konzervace" i ze strany muzeí zřizovanými kraji a obcemi.

5. Zřídit metodicko-muzeologická centra při Národním muzeu, Národní galerii v Praze (pro oblast výtvarného umění) pro poradenskou, dokumentační, metodickou a školící činnost, vytvářet podmínky pro jejich činnost.

Termín: 2004.

Dopad na státní rozpočet – v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

Regionální rozměr: Předpokládá se využívání služeb těchto center muzeí zřizovanými kraji a obcemi.

II.3.9 Podporovat propagaci České republiky prostřednictvím výstavních projektů muzeí v zahraničí a informací o muzeích a jejich sbírkách

1. V rámci komunikační strategie České republiky spolupracovat s Ministerstvem zahraničních věcí při přípravách plánů kulturních aktivit v zahraničí. Zajistit účast muzeí na jejich realizaci ve spolupráci s Českou centrálou cestovního ruchu. Podporovat projekty zaměřené na zahraniční návštěvníky České republiky.

Termín: Každoročně počínaje rokem 2003.

Dopad na státní rozpočet – v rámci programu Kulturní aktivity od roku 2004 1 mil. Kč ročně, viz. tab.č.2.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo zahraničních věcí, Česká centrála cestovního ruchu.

Regionální rozměr: Předpokládá se zapojení i regionálních muzeí.

2. Ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí shromažďovat informace o zájmu o výstavní projekty z České republiky. Tyto informace předávat k využití i krajům a obcím, projekty v rámci možností podporovat. Podporovat i společné výstavní projekty více partnerů z různých zemí.

Termín: Průběžně.

Dopad na státní rozpočet – v rámci programu Kulturní aktivity od roku 2004 1 mil. Kč ročně, viz. tab.č.2.

Spolupráce ostatních ministerstev: Ministerstvo zahraničních věcí.

Regionální rozměr: Předpokládá se zapojení i regionálních muzeí.

II.3.10 Podpora prezentace dějin českých zemí ve 20. století.

1. Nadále pokračovat v projektu "Rehabilitace památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii", tj. v rehabilitaci Památníku Lidice, Památníku Terezín, Památníku odboje při Historickém ústavu Armády České republiky, Památníku Vojna u Příbrami, Památníku dr. Edvarda Beneše v Sezimově Ústí a Památníku II. světové války v Hrabyni podle přijatého harmonogramu s termínem ukončení 2009. Do závěrečné fáze dovést rehabilitaci Památníku na Vítkově.

Termín: do roku 2009.

Dopad na státní rozpočet – podle usnesení vlády ze dne 18. července 2001 č. 734.

Regionální rozměr: Prohloubení regionálních funkcí státních a krajských muzeí.

2. Podpořit expozici moderních českých dějin v Národním muzeu.

Termín: V průběhu rekonstrukce hlavní budovy, předpokládaný termín 2008.

Dopad na státní rozpočet - v rámci rozpočtu Ministerstva kultury.

II.4 Legislativní opatření, která koncepce vyžaduje

Legislativní opatření předpokládá splnění úkolů II.3.7, II.3.3.1, II.3.3..2, II.3.3.3 a II.3.7.3.

III. Stanovení finančních nároků na státní rozpočet.

Finanční nároky jsou stanoveny odhadem nákladů na realizaci koncepce, tj. nákladů na činnosti, projekty a programy, které jsou uvedeny v kapitole II.3, a jsou rozloženy podle termínů jejich plnění a členěny na investiční a neinvestiční náklady. Náklady jsou uvedeny v připojených tabulkách, včetně nákladů již zajištěných v rámci existujících víceletých dotačních programů, registrovaných na Ministerstvu financí. Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví předpokládá využití dvou již existujících programů Ministerstva kultury, a to programu ISO a programu Kulturní aktivity a dále vytvoření programů nových pro podporu akviziční činnosti muzeí a pro zřízení veřejně přístupného katalogu movitého kulturního dědictví. Zabezpečení 2. etapy řešení prostorových problémů "národních" muzeí i ostatních muzeí, zřizovaných Ministerstvem kultury a zřízení Školícího a metodického centra konzervace při Technickém muzeu v Brně bude třeba řešit individuálně registrací každé investiční akce.

Existující programy

Tab. č. 1: Program Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (v tis. Kč)

Rok plnění	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
Členění zdrojů / Povaha nákladů	invest iční	neinv est.	invest iční	neinv est.	Invest iční	neinv est.	invest iční	neinv est.	invest iční	neinv est.	Invest iční	neinv est.
1. Státní rozpočet	60000	33012	70000	50000	70000	56000	70000	62000	73000	75500	73000	75500
2. Ostatní veřejné rozpočty (předpoklad)	15000	5000	18000	10000	18000	10000	18000	10000	18000	11000	18000	10000
3. Zahraniční zdroje (předpoklad)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. Soukromý sektor (předpoklad)	80	500	90	500	90	500	90	500	90	500	90	500
Celkem	75080	38512	88090	60500	88090	66500	88090	72500	91090	87000	91090	86000

Celkem podpora projektu ISO v letech 2003 – 2008: 932 542 tis. Kč.

Tab. č. 2: Program Kulturní aktivity (v tis. Kč)

Rok plnění	2004	2005	2006	2007	2008
Členění zdrojů / Povaha nákladů	Neinvestiční	Neinvestiční	Neinvestiční	Neinvestiční	Neinvestiční
1.A) Státní rozpočet Původní plán	220 000	230 000	240 000	250 000	250 000
1.B) Státní rozpočet Navýšení z důvodu nových aktivit z Koncepce	44 000	32 000	40 000	40 000	40 000
2. Ostatní veřejné rozpočty (předpoklad)					
3. Zahraniční zdroje (předpoklad)					
4. Soukromý sektor (předpoklad)					
Celkem	264 000	262 000	280 000	290 000	290 000

Celkové navýšení programu z důvodu nových úkolů, plynoucích z Koncepce v letech 2004 – 2008 196 000 tis. Kč. Celkem za program „Kulturní aktivity“ v letech 2004-2008 1 386 tis. Kč.

Nově navrhované programy

Tabulka č. 3: Program Podpora akvizic sbírkotvorných institucí (v tis. Kč)

Rok plnění	2004	2005	2006	2007	2008
Členění zdrojů / Povaha nákladů	Neinvestiční	Neinvestiční	Neinvestiční	Neinvestiční	Neinvestiční
1. Státní rozpočet	145 000	145 000	145 000	145 000	145 000
2. Ostatní veřejné rozpočty (předpoklad)					
3. Zahraniční zdroje (předpoklad)					
4. Soukromý sektor (předpoklad)	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Celkem	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000

Celkem v letech 2004 – 2008 750 000 tis. Kč.

Tabulka č. 4: Program Katalog sbírkových předmětů (v tis. Kč)

Rok plnění	2004		2005		2006		2007		2008	
Členění zdrojů / Povaha nákladů	investi ční	neinvest	investi ční	neinv est.	investi ční	neinvest	Investi ční	neinvest	investi ční	neinve st.
1. Státní rozpočet	2500	7800	2000	8200	20700	28100	10700	33800	5700	38800
2. Ostatní veřejné rozpočty (předpoklad)	500	500			2000	10000	1500	5000	1000	10000
3. Zahraniční zdroje (předpoklad)	500		500		2000					
4. Soukromý sektor (předpoklad)		500		1000	1000		1500		2000	
Celkem	3500	8800	2500	9200	25700	38100	13700	38800	8700	48800

Celkem v letech 2004 – 2008 197 800 tis. Kč.

IV. Aktualizace koncepce.

Ministerstvo kultury navrhuje provést aktualizaci koncepce každé dva roky, tzn. v termínech 31.12.2004 a 31.12.2006 a závěrečné vyhodnocení koncepce k datu 31.12.2008. Běžná aktualizace jednotlivých programů bude prováděna každoročně, v souvislosti s přípravou rozpočtu Ministerstva kultury.

Použité prameny a literatura:

- (1) *Kulturní politika v České republice, MK ČR 2001.*
- (2) *Vyhodnocení výzkumu, Analýza sbírkových fondů v muzeích ČR 1994-1996, AMG 1999.*
- (3) *Regionální muzea v době reformy veřejné správy v ČR, AMG 2000.*
- (4) *Výroční zprávy MK ČR 1999, 2000, 2001.*
- (5) *Statistika kultury, IPOS Praha.*
- (6) *Stránský Z.Z.: Úvod do studia muzeologie, Brno 1995.*
- (7) *Waidacher F.: Příručka všeobecnej muzeologie, Bratislava 1999.*
- (8) *"Muzea a profesionalita pro 21. století", projekt AMG 2002.*
- (9) *Nizozemsko-český projekt "MATRA 1998-2000 a české muzejnictví".*
- (10) *Riksantikvarens Strategi 2000 – 2005, Riksantikvaren, Oslo, Norge, 2000.*
- (11) *Cultural Counts, Finacing, Resources, and the Economics of Culture in Suitable Development, Proceedings of the Conference Florence, Italy, 1999.*
- (12) *Developments in Dutch Museum Policy, Instituut Collectie Nederland, 2001.*
- (13) *Koncepce účinnější péče o památkový fond v České republice do roku 2005, MK ČR 1998.*
- (14) *Žalman J. a kol.: Příručka muzejníková I, Praha 2002.*
- (15) *Soubor statí o kultuře v České republice po roce 1989, MK ČR, duben 1999.*
- (16) *Koncepce rozvoje Národní galerie do roku 2020, Národní galerie 2001.*
- (17) *Krátkodobá koncepce rozvoje Národního muzea, Národní muzeum 2002.*

III. PŘÍLOHA Č. 1

Vybrané údaje o investičních akcích, týkajících se prostorového vybavení muzeí (depozitáře, dílny, laboratoře) a o získání nových objektů pro muzea v letech 1991 - 2002:

1. Rekonstrukce bývalých kasáren v Terezíně pro moderní, velkokapacitní depozitář Národního muzea (pro historické sbírky).
2. Výstavba moderních velkokapacitních depozitářů, dílen a pracoven Národního muzea v Horních Počernicích (pro přírodovědecké sbírky).
3. Nákup nového objektu pro archiv Národního muzea náhradou za objekt vydaný v restituci.
4. Rekonstrukce Lapidária Národního muzea na Výstavišti (muzeum získalo prestižní ocenění "Evropské muzeum roku" v roce 1994).
5. Rekonstrukce Veletržního paláce pro sbírku moderního a současného umění Národní galerie v Praze (včetně moderních depozitářů).
6. Rekonstrukce paláce Kinských pro grafickou sbírku Národní galerie v Praze.
7. Rekonstrukce Šternberského paláce pro Národní galerii v Praze.
8. Uvolnění části historické budovy Národního technického muzea pro účely muzea, dosud užívané jinými subjekty.
9. Navrácení historické budovy v Praze na Letné, dosud užívané jinými subjekty, Národnímu zemědělskému muzeu a získání někdejšího vojenského areálu v Čáslavi pro sbírku traktorů a oradel tohoto muzea.
10. Rekonstrukce zámku v Kamenici nad Lipou pro Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze.
11. Rekonstrukce Dietrichsteinského paláce pro Moravské zemské muzeum v Brně, rekonstrukce domu čp. 8 na Kapucínském náměstí pro pracovny a depozitáře, rekonstrukce Paláce šlechticů pro Etnografický ústav Moravského zemského muzea (před dokončením).
12. Zřízení moderního depozitáře (výměna budov) pro entomologickou a botanickou sbírku Moravského zemského muzea v Brně.
13. Získání a částečná rekonstrukce někdejšího areálu v Brně – Rebešovicích pro depozitáře Moravského zemského muzea v Brně.
14. Rekonstrukce Pražákova paláce v Brně (včetně moderního depozitáře), rekonstrukce budovy Uměleckoprůmyslového muzea v Brně pro Moravskou galerii v Brně.
15. Rekonstrukce a památková obnova zámku pro Východočeské muzeum v Pardubicích (včetně moderních depozitářů).
16. Rekonstrukce bývalých kasáren v Hradci Králové pro depozitáře, laboratoře a pracovny Muzea východních Čech.
17. Rekonstrukce historické budovy Muzea východních Čech v Hradci Králové (investor město Hradec Králové).
18. Rekonstrukce domu v Pražské ulici v Plzni pro expozici a pracovny Západočeské galerie v Plzni a rekonstrukce Masných krámů pro výstavní účely galerie.
19. Otevření administrativního a odborného centra Židovského muzea v Praze.
20. Rekonstrukce barokního pivovaru pro expozici Galerie Benedikta Rejta v Lounech.
21. První dvě etapy rekonstrukce objektu Muzea umění Olomouc (včetně depozitářů), probíhá rekonstrukce areálu národní kulturní památky pro Arcidiecézní muzeum ve správě Muzea umění Olomouc.
22. Zakoupení a rekonstrukce nového objektu pro Technické muzeum v Brně (pro depozitáře, pracovny, laboratoře a expozice).
23. Zřízení moderního depozitáře v Liběchově pro Náprstkovo muzeum Národního muzea.
24. Rekonstrukce Letohrádku Kinských v Praze pro národopisné sbírky Historického muzea Národního muzea.
25. Rekonstrukce budovy pro České muzeum hudby Národního muzea v Karmelitské ulici v Praze.
26. Rekonstrukce a památková obnova zámku v Novém Městě na Moravě pro Horáckou galerii v Novém Městě na Moravě (stále probíhá).
27. Rekonstrukce budovy Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě.
28. Zřízení špičkového konzervátorského pracoviště ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy (plasmatická redukce kovů - jedno z pouhých pěti podobných pracovišť na světě), zřízení nových depozitářů pro botaniku a archeologii.
29. Rekonstrukce historické budovy Západočeského muzea v Plzni.
30. Zakoupení nového objektu pro Západočeské muzeum v Plzni (náhradou za restituce).
31. Rekonstrukce a památková obnova zámku pro Regionální muzeum v Teplicích (včetně depozitářů).
32. Zakoupení nového objektu pro Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích (depozitáře a pracovny přírodovědného a archeologického oddělení).

33. Pořízení nového objektu pro České muzeum hudby Národního muzea v Karmelitské ulici v Praze, náhradou za objekt vydaný v restituci, který je rekonstruován pro depozitáře, pracovny, dílny a expozice.
34. Získání objektu bývalé Jesuitské koleje v Kutné Hoře pro České muzeum výtvarných umění v Praze, náhradou za restituci, který se rekonstruuje.
35. Zakoupení a rekonstrukce nového objektu pro Galerii výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, náhradou za dům vydaný v restituci.
36. Zakoupení objektu vydaného v restituci pro Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi.
37. Výstavba nového depozitáře pro Severočeské muzeum v Liberci (probíhá).
38. Zakoupení historického domu "U Jonáše" pro Východočeskou galerii v Pardubicích.
39. Otevření Vojenského technického muzea v Lešanech.
40. Rekonstrukce řady objektů pro muzea zřizovaná okresními úřady i obcemi, za všechny alespoň uvádíme významné rekonstrukce objektů pro Prácheňské muzeum v Písku, Okresní muzeum v Klatovech, Muzeum Chodska v Domažlicích (po požáru), Okresní muzeum v Lounech, Masarykovo muzeum v Hodoníně, Okresní muzeum v Chrudimi a další.

Vybrané expozice muzeí, které byly zpřístupněny návštěvníkům v letech 1991 – 2002:

1. Expozice Památníku Tereziín v Ravensbrücku a v Osvětimi.
2. Expozice Památníku Tereziín v Muzeu ggheta v Tereziíně.
3. Přírodovědecké a historické expozice Moravského zemského muzea v Brně v Dietrichsteinském paláci.
4. Expozice Lapidária Národního muzea.
5. Stálá expozice sbírky moderního a současného umění ve Veletržním paláci, stálá expozice asijského umění v zámku Zbraslav, stálá expozice starého umění v klášteře sv. Anežky, stálá expozice starého umění ve Šternberském paláci v Národní galerii v Praze.
6. Otevření nových expozic Židovského muzea v Praze.
7. Expozice Západočeské galerie v Plzni v nově rekonstruovaném objektu a ve výstavní síni Masné krámy.
8. Expozice výtvarného umění v Muzeu umění Olomouc.
9. Expozice moderního umění v Galerii Benedikta Rejta v Lounech.
10. Expozice věnovaná osobnosti J.A. Komenského v muzeu v Uherském Brodě.
11. Expozice věnovaná B. Smetanovi Muzea české hudby Národního muzea.
12. Expozice „Památník Františka Palackého a Ladislava Riegra“ Národního muzea.
13. Expozice Náprstkova muzea Národního muzea.
14. Expozice průmyslového designu Národního technického muzea.
15. Expozice potravinářského průmyslu Národního zemědělského muzea.
16. Expozice šlechtického velkostatku na zámku Kačina Národního zemědělského muzea.
17. Expozice Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.
18. Expozice v Regionálním muzeu v Teplicích.
19. Expozice „Texaský dům“ ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.
20. Historická expozice Vlastivědného muzea v Olomouci.
21. Expozice „Plzeňská zbrojnice“ v rekonstruované historické budově Západočeského muzea v Plzni.
22. Expozice kubismu v domě U Černé Matky Boží Českého muzea výtvarných umění v Praze.
23. Expozice moderního umění v rekonstruovaném Pražákově paláci, expozice starého umění v budově bývalého místodržitelství a expozice uměleckého průmyslu v Moravské galerii v Brně.
24. Expozice skla ve Východočeském muzeu v Pardubicích.
25. Expozice skla v Horácké galerii v Novém Městě na Moravě.
26. Expozice Galerie výtvarného umění v Litoměřicích (spolu s Biskupstvím).
27. Reinstalovaná expozice moderního umění ve Státní galerii výtvarného umění v Chebu.
28. Expozice Diecézního muzea v Plzni (ze sbírek Západočeského muzea).
29. Expozice Oblastní galerie v Liberci (vlámské a holandské umění).
30. Expozice Středočeského muzea v Roztokách u Prahy (archeologie).
31. Obnova Růžového sadu v Památníku Lidice.
32. Otevření tří stálých expozic Armádního muzea Žižkov.
33. Nové stálé expozice v řadě okresních muzeí, z nichž namátkou připomínáme expozice Prácheňského muzea v Písku, Okresního muzea v Klatovech, Okresního muzea v Chrudimi, Okresního muzea v Jindřichově Hradci, Chebského muzea v Chebu, Muzea dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, Muzea Chodska v Domažlicích, Okresního vlastivědného muzea v Šumperku, Okresního muzea v Mostě atp.